Իսթանպօլ իչին սէնէլիք գըմէթի 8 մէճիտ.
6 այլըգ 4 »
3 այլըգ 2 »
—
Թաշրալար իչին բօսթա ուճրէթի պիրլէ օլարագ, Սէնէլիք գըմ. 10 մէճիտ.
6 այլըգ 5 »
3 այլըգ 21/2 »
—
Էլտէն նիւսխէմիզ սաթըլըր իքի եաւ բարալըգ գայիմէյէ։

Մանզումէի Էֆքեար

ՄԻՒՆԱՏԻՒ ԷՐՃԻԵԱՍ

١٢٩٤ ԻՅԼՈՒԼ ١١ — ՊԱԶԱՐ ԻՐԹԷՍԻ
1878 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 11 | ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 23
١٢٩٥ ՌԱՄԱԶԱՆ ٢٦ — Նօ. 3853

Իլանաթըն պէհէր սաթըրը 1 ինճի աէֆա 3, 2ինճի աէֆա 2, 3ինճիւ վէ սայիր աէֆալար իչին 1 ղը. Իլան օլունաճագ գօնուլմաեան իլան սաթըրը 5 ղը։ Մէքթուպ վէ սայիրէ, Ղալաթաա Պէնքճինալըն բագգալընտա վագը Նօ. 41 Իրսի խանընտա Կարապետ Յ. Փանոսեան իսմինէ իրսալ խըլընմալը տըր։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԹԵԼԷԿՐԱՖԻՅԷ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Վիէննա, 21 սեպտ.

Պէհքէ վէ Պիգլինճ Ջվօրնիք արասընտա պիր մուհարէպէ գամթիւէ պէքլէնիեօր։

Պէլկրատ, 20 սեպտ.

Աւսթրիա ասքէրինին Բօզնաքինաուէ իճրայի հարաքեաթը ուզէրինէ, Էրպապը գըեամ Սըրպ հուտուտունատան կէչմէսէ պաշլամըշ, վէ կէչէնլէրին սիլահը ալընըպ քէնտիլէրի Թէվգըֆ խուլմըշ տըր։ Սըրպ հիւքիւմէթի Էգթիզայի հալտէ, մուհաֆազայի հուտուտա մէմուր օլան ասքէրի գօրտոնլարըն Թագվիյէ խուլնէճէք տիր։

Օտէսա, 27 սեպտ.

Մանզուրս պուլունան Նիհիլիսթլէրի գուրթարմագ մագսատի իլէ Թէչէքքիւլ իթմիշ պիր ճէմիէթը Փէսատիէն մէյտանա չըգարըլմագ միւնասիպէթի իլէ պու-րատա վէ խարգօֆտա բէք չօգ էշխաս Թէվգըֆ խուլմըշ տըր։

ԱԺԱՆՍ ՊՈՐՑԷԱՆՈ

Վիէննա, 21 սեպտ.

Փօսնատան վարիտ օլան րէսմի խապէրլէր Պիհագ չէհրինին Թէսլիմ օլտուգունու պիլտիրիեօրլար։

Ժէնէրալ Նուվանօվիչտէն ալընան Թէլէկրաֆա կէօրէ, Աւսթրիա ասքէրի Պիլէքէ կիրմիշ վէ պու միւնասիպէթլէ Գարատաղ խմարէթի, Աւսթրիա հագգընտա մէրտճէ հարէքէթ իթմիշ տիր։

— Ժէնէրալը միւմաիլէյհին էֆքեարընճա, պուկիւնքի կիւն Հէրսէք զըթասընըն հէր թարաֆընտա ասայիշ խաւէ խըլըմիշ տըր։

Մարսիլեա, 21 սեպտ.

Միտհաթ բաշա հազրէթլէրի, պու կիւն չարգա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտէն վաբօրլա եօլա չըգտը։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ ՎԷ ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Գօզան վուգուաթընա տայիր, Պաալը Ալինէ վարիտ օլան Թէլէկրաֆլարըն սուրէթի տիր.

Ատանա, 7 էյլուլ

Իքի կիւնտէն պէրու Թէլէր պօզուլմագլա, Սիս իլէ մուխապէրէ խաթըմէտի։ Թէլէր պօզուլմագտան էվվէլ, միւշիր բաշա հազրէթլէրի Թարաֆընտան ալընան պիր Թէլէկրաֆնամէտէ, Սիստէ Թէճէմմիւ իտէն ասաքիրի Շահանէտէն պիր Փըրգասը, Զաթմալը Սիսէ պէշ սաաթ մէսաֆէտէ, Սիս էհալիսինին վէ հիւքիւմէթին եարտըմ մահէլլէրինէ տօղրու սէվգ օլունտուգու իշար պույրուլմուշ իտի։ Պու քէրրէ Գայսէրիէէ միւթասարրըֆլըղընտան ալընան Թէլէկրաֆնամէտէ, Սիսէ պուլունան ասաքիրի Շահանէնին, Զաթմալըտա գաալթ խըլըմէլէրի ուզէրինէ, Գօզան գաաէ Ահմէտ բաշա օրալարտա տիքիշ Թութուրամագ, Գարսալը նամ մահէլլէ տօղրու Փիրար իթտիկի, վէ պու կիւնլէրտէ ասաքիրի մէգքիւրէ, Ֆէքէ վէ Պիլան քէօյ քի — Գօզան օղլուն խանէ վէ էմլաքը պուլունան մահէլլ տիր, — մէրքէզլէրինի ճիտէ իթմէք ուզրէ հարէքէթ խուլճագլարընտէն, հարէքէթի ասքէրիէէէ հայիլ օլաճագ հիչ պիր մանի օլմատըղը, վէ չիմտիէէ գատար մէվազըի մէզքիւրէնին տախի էլտէ խուլմըշ օլաճաղը մէմուլ պուլունտուգու, վէ Րում Նահիէէսի գարիէլէրինի տօլաշըպ, էհալիսինի Թարիզի խսեանա սէվգ վէ Թահրիգ իթմէքտէլէր իքէն, պու ճիհաթլէր ուզէրինէ, պիրատէրլէրի տախի Էնմայ վէ հագալլէրինի Թէրքիտէրէք, եա-

րընըզ Փամիլեալարը իլէ բաշայի միւմաիլէյհին եանընա Փիրար խըլէտիքլէրի, վէ օրալար էհալիսի, քէմաֆի իսսապըգ տաայիրէյի իթաաթա կիրմէեէ եիւզ Թութտուգլարը Թահգըգ վէ իսթիխպար գըլընտըղը պէեան գըլընմըշ օլտուգու, վէ ճէպէլին Ատանա ճիհէթլէրինէ նազըր օլան էհալիսինի խսեանէ Թէշվիգ իչին, Գօզան օղլունուն պիր չօգ ատէմլէրի վէ մուհարրէրաթը կէզիպ տօլաշմագտա իսէ տէ, գաթէն էհալիյի սաաըգանըն պու եօլտա պիր Փիգրի Փասիտտէ պուլունմատըգլարը վէ տաաքիրի Շահանէնին տախի Փուրսաթ ու զէմանըյլա պու հավալիէէ սաթվէթէնտազը վիսուլ օլմասը հասէպի իլէ, համտ օլսուն, պուրալարտա ասայիշ վէ էմնիյէթ պէր քէմալ պուլունտուգու, պու կիւն վէ եա եարըն Թէլէկրաֆ խաթթը տիւզէլէրէք, Սիստէն խաբերը խապէր ալընմասը, բէք մէմուլ խուսկի պէեան օլունուեօր։

Սիս, 6 էյլուլ

Գօզան օղլու Ահմէտ բաշանըն, չիմտիքի Թահգըգաթա կէօրէ, ավինէսիլէ պէրապէր, Գօզանըն չարգ ճիհէթինտէ պուլունան Գարաչալը Նահիէէսինին ըրմագ քէնարընտա վագը Գաալէ քէօյիւնէ սավուշտուգու խապէր վիրիլմիշ տիր։ Գօզան միւթասարրըֆլըղը քէմաֆի իսսապըգ մահէլլէրինէ իգամէ, վէ քէզալիք Գօրս գայմագամ վէ մէմուրլարը տախի եէրլի եէրինէ Թէրթիպ վէ Թէշքիլ օլունտու։ Հիւքիւմէթի Սէնիյէ իճրայի մուամէլէյէ պաշլամըշ, վէ էմնիյէթի մաթլուպէ Թահսիլ գըլընմըշ օլտուգունտան, խալք վէ Խըրիսթիեան էհալի Փէվճ Փէվճ մահէլլէրինէ կիթմէքտէ տիր։ Պինաէն ալէյհ պու Թարաֆա մէմուր օլուպ, կէրիւէ գալմըշ օլան իւչ Թապուրտան պիր Թապուրը բիատէ վէ պիր պէօլիւք սիւարի Տէրսաատէթտէն հարէքէթլէ, գայմագամ պէյ րիֆագաթընտա Մէրաշէ չըգմըշ օլմասըյլա, Թէբրսուստան կէօլիւն պօզղալը Թարիգիլէ տօղրուճա Գօզանըն Րում Նահիէէսինէ սէվգ խուլունմըշ միւխլու, Իզզէթ բաշա տախի եարընքի բէնճշէնպին կիւնիւ, պու Թարաֆտան բաշայի միւմաիլէյհին տէրտէսթի չարէսինէ չալըշմագ, վէ Պիլան քէօյ վէ Հաճին գայմագամը վէ մէմուրլարընը տախի եէրլէրինէ իգամէ, վէ տաղլարտա Թէհասսիւն իտէն էհալիլէրինի եէրլի եէրինէ ճէլպ խըլմաք ուզրէ, միւշիրիյէ Մաղար բաշանըն պիլ վէքեալէ, Գօզանըն միւթասարրըֆ մէրքէզի օլան Սիստէ պըրագըլըպ, իչէրիեէ տօղրու հարէքէթ իթմէքտէ տիր։ Հուսուլը էմէլէ մուվաֆֆագ օլունաճաղը մէմուլ տուր։

Ատանա, 7 էյլուլ

Սիս իլէ Ատանա պէյնինտէքի Թէլէկրաֆ խաթթը, հալէա պօզուգ տուր։ Սիստէ պուլունան Իզզէթ բաշա հազրէթլէրինտէն Փի 5 էյլուլ սէնէ 94 Թարիխլի վարիտ օլան պիր Թահրիրաթտա, էվվէլճէ Սիստէ իկէրու սէվգ օլունան պիր Փըրգա ասաքիրի Շահանէնին Զաթմալըտա գաալթ խըլըմէլէրի ուզէրինէ, Գօզան օղլու, մաղարրը ասլիտ օլան Պիլան քէօյ վէ Ֆէքէ Թարաֆլարընա Փիրար խըլտիքի, վէ միւշարիլէյհ հազրէթլէրի տախի Սիստէ միւլիվա Մաղար բաշանըն պըրագըպ, քէնտիլէրի իլէրուէ տօղրու հարէքէթ խըլըճագլարը, վէ պիր Փըրգա ասքէր տախի Գարս ճիհէթինէ Թայինի խըլտիքի, վէ ասքէրին Սիստէն պիրինճի հարէքէթինտէ, Գօզան օղլունուն պաշընտա պուլունան հաշարաթըն չօղու տաղըլըպ, վէ Սիս էհալիսի վէ Հօճա Մուսթաֆա վէ Հալիլ էֆէնտիլէր կիպի միւթէհիննէ ճէպէլտէն կէլտիքլէրի միւխլու, Խըրիսթիեան բարալարը իլէ էհալիսի տախի կէլմէք ուզրէ օլտուգլարը իշար օլունմուշ տուր։

Ատանա, 9 էյլուլ

Գօզանըն հէր Թարաֆընտա ասայիշ իեատէ խուլմըշ։ Հաճին վէ Պիլան քէօյ վէ Ֆէքէ մէվգըլարընտա ասաքիրի շահանէ իգամէ խուլնմըշ ճիհէթլէ, Հաճին վէ Պիլան քէօյ գայմագամլարընըն մէմուրիէէթ-

էրի պաշընա իատէսի լազըմ կէլէճէյի, վէ Գօզան օղլուեա Տէրսաատէթտէն կէլիպ, էհալիյի իսեանէ տավէթ իլէեէն Վէգիլտար Մէհէմմէտ էֆէնտինին տախի Հաճին էհալիսի Թարաֆընտան ախզ ու կիրիֆթ իլէ հապս խըլընտըղը, միւշիր բաշա հազրէթլէրի Թարաֆընտան կէլէն Թէլէկրաֆնամէտէ իշար օլունմուշ տուր։ Պինաէն ալէյհ հէման իւչէրի պաշըլնա կէլմէլէրի, Գայսէրիէէտէն պուլունան գայմագամլարա պիլտիրիլմիշ տիր։ Շու հալէ նազարէն, Ահմէտ բաշանըն պիրատէր վէ էմմի զատէ կիպի պիր գաչ աղրապասընտան պաշգա, եանընտա քիմսէ գալմաեըպ, քէնտիսինին նէրէտէ օլտուգու հէնուզ մալիւմ տէյիլ իսէ տէ, էլպէթթէ պիր ճիհէթի սէլամէթ արաեըպ, պիր մահէլլտէ իխթիֆա իթմէսի մէլհուզ, վէ մամաֆի պիր իքի կիւնէ գատար էլէ կէչմէսի գավիէն մէմուլ տուր։

—

Գօսօվա օրտուսու զաէֆիլէ միւքէմմէլ օլմագ ուզրէ, Թէրթիպ օլունմագտա սըր։ Ումուրը խարէճիէ րիեասէթինէ Թայինի գըլընան Թայեար բաշա, օրտու մէրքէզինէ միւթէվէճճիհէն Տէրսաատէթտէն հարէքէթ իթմէք ուզրէ տիր։

— Բուլկար Այ-Ստէֆանօս վէ ճիվարընը քիւլլիէէն Թախլիէէ էյլէտիքլէրինտէն, օրալարըն, ասաքիրի շահանէ Թարաֆընտան մուհաֆազասը իչին, սաթրագամ հազրէթլէրի Թարաֆընտան Պաալը սէրասքէրիէէ քէշիտէ օլունան Թէլէկրաֆ ուզէրինէ, Բուլկար իլէ Թէսլիմ վէ Թէսէլլիւմ գայիտէսինի իճրա իչին, Պաալը սէրասքէրիտէն Թայեին օլունան մէմուրիէէթի ասքէրիէէ, մահէլլի մէզքիւրէ իգամ օլունմուշ, վէ պու կիւն սաախի Ֆուաատ բաշա հազրէթլէրի գօլունտան իւչ լիվանըն Այ-Ստէֆանօս վէ ճիվարընա կիթմէսի մուգարրէր պուլունմուշ տուր։

— Իքի կիւն էվվէլ, Ասգերիէէէ Օսմանլը էսիրլէրինի համիլէն Տէրսաատէ-թէ կէլմիշ օլան Պապէլ նամ վաբօր, եինէ էսիր նագլ իթմէք ուզրէ, մահէլլի մէզքիւրէ կիթմիշ, վէ Սուլթանիէէ նամ վաբօրուն տախի պիր չօգ էսիրլէրի համիլ օլտուգու հալտէ, եօլտա պուլունտուգու իշիտիլմիշ տիր։

— Քարը քէօյիւնտէ Գուրպաղա տէրէսի նամ մահէլլտէ իքի նէֆէր Պուլղարըն գաթլ ու խատմ օլունտուգունու ճուլմաա իրթէսի կիւնքի նիւսխէմիզտէ եազմըշ իտիք։ Մուախխարըն ալընան մալիւմաթա կէօրէ, գաթլ օլունանլար իքի Պուլղար օլմաեըպ, տէօրթ Պուլղար իմիշ, վէ գաթիլլէր, Բումէլի միւհաճիրինտէն իմիշ։ Միւշարիլէյհլէրի տուտուն քէսէր կիպի պալթա իլէ բարչա բարչա իթմիշլէր։

— Պու քէրրէ բուսումաթ էմանէթի Թարաֆընտան նէշր խըլըէն պիր ճէտվէլէ կէօրէ, Տէրսաատէթ կէօմրիւքլէրի իլէ տուխան վէ էվրագը սահիհէ խարճլէրինին սէնէյի հալըէը մարտ այընտան յունիս այընա գատար տէօրթ այըգ հասըլաթը, 5 6 միլեօն 111,555 ղուրուշա պալիղ օլմուշ տուր։ Իշ պու հասըլաթ կէչէն սէնէնին պու տէօրթ այընա նիսպէթլէ, 32 միլեօն 639,742 օլմուշ տուր։

— Գըպրըստա իւք տէֆա օլարագ պու քէրրէ նէշրինէ պաշլանըլան ղազէթանըն պիրինճի նիւմէրօսու վասըլ օլմուշ տուր։ Պունուն իսմի Գըպրըս օլուպ տէօրթ սահիֆէ, վէ հէր սահիֆէսի տէօրթ սութունտան իպարէթ պուլունմուշ տուր։

Իւք իքինճի սահիֆէսի Բումճա վէ տիկէր սահիֆէլէրի Ինկիլիզճէ օլուպ, իւնվանըն զիրինտէ «հաֆթատա պիր չըգար գիրաաթ վէ Թիճարէթ ղազէթասը» օլտուղու մուհարրէր տիր։ Հէր նիւսխէսի պէշ ըէնա, եանի սաղ աղճէ եիւզ բարա տըր։

Բումճա Թարաֆընտա, մուհարրիրի Մ. Գօն. Թանթինիտէսին «վաթանտաշլարըմա» տէեէրէք պիր իֆթարը միւնտէրիճ տիր։ Անտէն սօնրա միւնտէրիճ վէ Ինկիլիզճէյէ Թէրճէմէ օլունմուշ պիր մէգալէ վար, «Ինթէ Թարիխի ալէմտէ պու պիրինճի ատէֆ» սաեըլապիլիր քի Գըպրըս էհալիսի սէրպէսթիեէ մազհար օլտուգլարընա տէեէրէք, Պիր ակլաշմա մազհար «Թէշէքքիւրը» տէնէյլիմիշ տիր։

— Պէրլին մուահէտէսինին Թատպիգնամէյի հիւմաեունլարը պիր ալ կիճէճէ իրսալ օլունմուշ օլմագլա միւսլատէլէսի էն սօնրա վուգու պուլմուշ իտի։

Պու քէրրէ ալթը մուազզամ տէվլէթլէրին Թատպիգնամէլէրի վիրուտ էյլէմիշ, վէ տիւն պէյլիքճի էֆէնտի հազրէթլէրի Թարաֆընտան մէճլիսի խասսա սատրազամ հազրէթլէրինէ Թագտիմ օլունմուշ տուր։

— Մուգատտէմճէ եազըլտըղը միսիլլիւ, Ալմանեա սէֆիրի գօնթ Հաթսֆէլտ ճէնապ խըլէրի իրթէսի կիւնիւ ըսթասլը ամիրէ արապալարըյլա Եըլտըզ սարայը հիւմաեունունա աղիմէթ էյլէէրէք, իթիմատնամէսինի զաթը Շահանէյէ Թագտիմ էյլէմիշ, վէ օրատան Պաալը Ալինէ կէլէրէք սատրազամ հազրէթլէրի իլէ րէսմէն միւլագաթ էյլէմիշ տիր։

Սէֆիրի միւշարիլէյհին [Պաալը Ալիտէն] ավտէթինի միւթէաքըպ, սատրազամ հազրէթլէրի Պէյօղլունտա քէային Ալմանեա սէֆարէթխանէսինէ կիտէրէք իատէյի զիեարէթ էյլէմիշ տիր։

— Կէչէն ճումաա կիւնիւ, Բուսիատա պուլունան էսիրլէրտէն 1820 նէֆէր ասաքիրի շահանէ իլէ 120 զապիթ տահա կէլմիշ տիր։

Պունլարըն իչինտէ Շիպգա գօմանտանը Վէյսէլ բաշա վէ Թահիր վէ Աթըֆ բաշալար տախի մէվճուտ իմիշ։

— Լազլար, Պէրլին մուահէտէսինէ նազարան արզը միւթավաթթա տիրք օլմաթլարը Թէհայիւլէրտէ պըրագըտըգտան սօնրա, շիմտի տէ ակէր պիր Թարզտա Թէաճճիւպ պըրագաճաղըլար տըր։ Ալընան սօն խապէրլէրէ կէօրէ, պունլար հիճրէթ նիեէթինտէն վազ կէչմիշլէր։ Անճագ պազը [illegible] մուշ օլանլար հիճրէթ իթմիշլէր վէ իթմէքտէ տիրլէր։ (Մէսէնճէր)

ՍԱՐԱՖԻՅԷ

ՂԱԼԱԹԱ ԲԻԱՋԱՍԸ

Եսհ. Ում. 9 սեպտ. աղշամ գը.		13 32
Եսհ. Ում. 11 սեպտ. սապահ աչ.		13 33
Էն եիւքսէք		13 37
Էն աշաղը		13 53
Սաաթ 6 1/2 տէ		13 35
Բօլիգ. 63 (Մութօն) 6 0/0 Փր.		84
» 65 (Մութօն) 6 0/0 Փր.		85
» 69 (Բինար) 6 0/0		80
» 72 (Պօնտիւթրէգօր) 9 0/0		25 1/2
» 73 (Բինար) 6 0/0		75
Բումէլի Շըմէնտիֆէր 3 0/0		49 3/4
Րէբօր	փր.	2 1/2
Հէվալէսիզ	փր.	1 1/2
Աղչէ Փայիզի	0/0	12

—○—

ԱՔՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻԵԱԹԸ

Քրէտի ժէնէր. 6 0/0 Լ. Օ.	5
Սօսի. ժէն. 6 0/0 Լ. Օ. գը. ք.	4
Իսթանպօլ Պանգասը	6 20
Սօսիէթէ Օթթօման Լ. Ս. գ. ք.	3 15
Թրամվայ 5 0/0 Ղ. գ. ք.	1 50
Լավրէօմ (մատէն) գ. ք. Փր.	55 1/2

—○—

ԱՂՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻԱՋԱՍԸ

Օսմանլը լիրասը 100 ղրշ.		Ղրշ. Փր.
Ինկիլիզ լիրասը		109 8
Ֆրանսըզ ալթունու		87 20
Բօլ		89 8
Գըրըմիզ ալթունու		51
Պէեազ մէճիտիէ	Փարըը	6 15
Մէթալիք	Փարըը	20 30
Պէշլիք	Փարըը	20
Պագըր	Փարըը	78
Գարպօն գայիմէսի գարիք		8 98

—○—

ԳԱՅԻՄԷՆԻՆ ԲԻԱՋԱՍԸ

Էն եիւքսէք	322 20
Էն աշաղը	317
Սաաթ 6 1/2 տէ	322 20
Նիւզլիւճէ գայիմէ պարըը հիսասը իլէ	55

—Ատանատա Թաւ ու Նէշր օլունան Սէյհան ղազէթասընտան խուլասա.

Գօզանղատէ Ահմէտ բաշանըն տայիրէսի չէգավէթէ տավէթ իյլէտիյի մըլթար վէ իխթիարլարտան պազըլարընըն Թայերն օլունան միւտտէթտէն պիր աղ կէճիքմէլէրի հասէպի իլէ միւճազաթէն իւչ քիշիյի պիգզաթ քէնտի էլի իլէ բըվօլվէր չէքէրէք, վէ տիկէր իւչ քիշիյի սավխի տէրհէմէ եուվարլատարագ ալթը նէֆէր նուֆուսը մասումէյի գաթլ ու թէլէֆ իյլէտիյի, վէ պունուն իւզէրինէ էշխասը միւթէհաճշիւտէնին հէր պիրիսի պիր թարաֆա սավուշարագ պէշ օն էօտէյսիզ իլէ քէնտիսինին եալընըզ գալտըղը, վէ պինաէն ալէյհ խէմփէ տիւշիւպ չօլուգ վէ չօճուղունուտա էւքի մաղարըը օլան Պիլէն քէօյիւ գազասընա ալըրտըղը անլաշըլմըշ տըր:

Սիստէ պուլունան միրիլիվա Մազհար բաշա թահրիրաթընըն խուլասասը տըր.

Սիսին էթրաֆընտա թէհաշշիւտ իտէն էշգըեատէն, վէ մէճլիսի իտարէյի լիվա ազասընտան Մէհէմմէտ Վէյսի աղա, Ահմէտ բաշանըն միւտիրը ումուրու օլուպ, իսթանպօլտան պէրապէր կէթիրմիշ օլտուղու Արապկիրլի վէզնէտար Մէհէմմէտ աղանըն գումանտասընտա պուլունուպ, Սիս քէօրբիւսիւնիւն եարըմ սաաթ իլէրուսինտէ միւթէհաշշիւտ էշգըեա հէր պար թէլէկրաֆ խաթթը պօզուպ թասալլութ իլէ քէսըր ու չէքսըթ իթմէքտէ, վէ պիր թարաֆտան թամիր օլունտուգտա, եինէ գաթ իտէրէք մուխապէրաթը քեամիլէն տուրտուրթմուշ օլտուգլարը հալտէ, օգոսթոսուն 27ինճի բազար կիւնիւ սաաթ 3է տօղրու պին պաշը Հաճի Մըսթաֆա էֆէնտինին մաեէթինտէ 80 նէֆէր իլէ եօգարը Սէրգանթի միւտիրի Մէմուր աղա վէ Ատանա սիւարի գալթիէլէրինտէն օն պէշ սիւարի թէլէրին քէշֆ ու թամիրի իչին սէվգ իտիլմիշլէր իտի: Սիստէն աշաղը պիր սաաթ գատար խաթթ պօզուգ կիտէրէք թէլէրի թամիր իթմէքտէլէր իքէն, մէզքիւր էշգըեայի միւթէհաշշիւտէ եինէ թէլէրի վէ տիրէքլէրի զըրըգ պօզմաեա պաշլաեարագ, օլունան իխթարաթ ու նասիհաթա գարշը իւչ տէօրթ եիւզ գատար րիատէ վէ սիւարիլէրի, մէթէրիսլէրի վէ թաղեալարը տէրունինտէն ասաքիրի Շահանէ վէ զապթիէ իւզէրինէ գուրշուն եաղտըրմաեա պաշլաեըպ, նասիհաթ թէսիր իյլէմէտիկինտէն պիգզարուր պին պաշըյի միւմաիլէյհ գումանտասընտա ասաքիրի Շահանէ տախի ալճը վէ ինթիեաթ տաղըլարագ էշգըեա մէթէրիսլէրի իւզէրինէ հիւճում իթմիշ տիր: Էշգըեատէն օն պէշ նէֆէր լաշէ, վէ պունուն իքի միսլի մէճրուհլարը օլտուղու հալտէ բէրիշան վէ թար ու մար իտիլիպ, պիր սաաթ գատար թագիպ, վէ պիր նէֆէրի պիէ հայիէն վէ մէճրուհէն ախզ, վէ ասաքիրի Շահանէտէն եալընըզ պիր նէֆէր սաղ գօլունտան ճիւզի թիւֆէնք գուրշունընտան եարալանմըշ, վէ թաղըիպը էշգըեատէն ավտէթ օլունմուշ տուր:

—Վագըթ ղազէթասը, Ճէպէլի Լիպնան միւթասարրըֆը Րիւսթէմ բաշա հազրէթլէրինին մէմուրիյէթլէրինտէն ազլ իտիլտիքլէրինի րիվաեէթ իյլէտիկի սըրատա, պու խապէր սահիհ օլսա պիլէ, բօլիթիգաճա պիր սէպէպէ միւպթէնի օլմաեըպ, էսպապը զաթիճէտէն իւէրի կէլմիշ օլմալըտըր, տէեօր:

—Մէսաժէ տը Վիէն ղազէթասընըն սէպտեմպեր 13 թարիխլի նիւսխէսինտէ օգունմուշ տուր.

Հէրսէք գըթասընտա էբէյի ճէսիմճէ պիր միւսթահքէմ շէհիր օլան Թրէպինեը, մահը հալին 7սինտէ Ավսթրիա ասաքիրի թարաֆընտան իսթիլա օլունտու: Շէհրը մէզքիւրուն Օսմանլը ասաքիրի մըսթահֆըզասը, Ավսթրիա ասաքիրինէ ասլա մուգավէմէթ իթմէտիկի հալտէ, ֆէրտասը կիւնիւ օրատան չէքիլմիշ տիր:

Նօվիտէ վէ ճիվարընտա էհալիտէն սիլահլար թօբլանտը, վէ Բըժէտօրտա էհալի Ավսթրիա ասաքիրինի հիւսնի սուրէթտէ գապուլ իյլէտի:

Իսթիլա օրտուսունուն տիկէր ֆըրգալարընա օ եօլտա մուավէլէ օլունմատը: Պիհաք երպապը գըեամընըն, ժէնէրալ Զաքըն թահթը գումանտասընտա օլան 72ինճի լիվաեա գարշը աչտըղը մուհարէպէ բէք չիտտէթլի օլտու: Ավսթրիալըլարտան բէք չօգ մագթուլ վէ մէճրուհ վուգու պուլտու, վէ Պիհաք երպապը գըեամընըն չու էկիտլիյի, Թրէպինէը ճիվարընտա պուլունան երպապը գըեամը թէշվիգ իտէր տէյի գօրգուլուեօր: Սեպտեմբէրին 6ընճը կիւնիւ, Քլժիւգ գուրպինտէ իսթինքեամ արգասընա չէքիլմիշ օլան երպապը գըեամ իւզէրինէ հիւճում իտէն ժէնէրալ Սամէչ լիվասընա բէք տէ միւսայիտ օլմատը: Սահիհ տիր քի, պիր գաչ սաաթ տէվամ իտէն բէք չէտին պիր մուհարէպէտէն սօնրա, Սամէչ լիվասը, մահէլլը մէզքիւրու իլէ Խիշնիգանըն սաղ սահիլինտէ իքի գալէա զապթ իյլէտի. ֆագաթ ասքէրլէրին իպրազ իյլէտիքլէրի շէճաաթ վէ ֆէլէֆաթը քէսիրէնէ րաղմէն, Քլժիւք իսթինքեամաթընըն պաշլըճա թապեասը անճագ ֆէրտասը կիւնիւ զապթ օլունապիլտի:

Ֆէլտ մարէշալ Զաբարի, մահը հալին 4 վէ 5ինտէ երպապը գըեամըն Ցօպօժ իւզէրինէ վուգու պուլան հիւճումլարընը տէֆ իյլէտիքտէն սօնրա, սեպտեմբեր 6տա Սըէրշա օվասընտա վէ Թուզլա պօեունա հարէքէթը թէարիւզիեէ իճրա իյլէտի:

Օրտու մէրքէզինտէն վիրուտ իտէն րէսմի րաբօրթօլարտան անլաշըլտըղը իւզրէ, իսթիլա օրտուսունուն հէման քեաֆֆէսի ֆըրգալարը պու կիւնքի կիւն հարէքէթ իւզրէ օլուպ, վէ մէյտանը հարպա սէվգ օլունան ասաքիրի իմտատիեէ րաղմէն, եէնի մահէլլէր իսթիլասը բէք եավաշ վէ հէմ տէ գանլը մուհարէպէլէր սաեէսինտէ իլէրի վարմագտա տըր: Գըեամըն հէնուզ էօնիւ ալընամըշ տըր, մաղլուպ օլան վէ թար ու մար իտիլէն չէթէլէր, հէման հէր կիւն մուհարէպէ իտէրէք եօրուլմուշ օլան Ավսթրիա ասքէրինին իսթիլաթ թարիգլէրինի թէհտիտ իչին տիկէր պիր մէվգըտա իճթիմա իտիեօրլար: Պօսնա վէ Հէրսէքտէ ասայիշին իատէսի իչին իսթիլա օրտուսու տահա էբէյիճէ մուհարէպէլէրէ կիրիշ չըգաճագ տըր:

—Ավսթրիա իմբէրաթօրու կէչէնտէ Վիէննա խասթախանէլէրինի զիեարէթ իլէ, մէյտանը հարպտան կէլէն մէճրուհլարըն էյի թէտավի օլունուպ օլունմատըգլարընը պիզզաթ թահգիգ իյլէտիկի կիպի, պու տէֆա իմբէրաթօրիչա իլէ վէլիի ահտ արշի տիւք Րօտօլֆ տախի շէհրի մէզքիւրուն ասքէրի խասթախանէլէրինի զիեարէթ իյլէմիշլէր տիր:

—Գարատաղ պէյի բրէնս Նիգօլանըն քէրիմէլէրի բրէնսէս Լժիւպիքա, Սթանիքա, վէ Ասբազի, վագանցա կիւնլէրինի ֆամիլեալարը նէզտինտէ կէչիրմիշ օլտուգլարը հալտէ, պու տէֆա Վիէննաեա կէլմիշլէր, վէ օրատան տա, ասըլզատէկեան գըզլարընա մախսուս մանասթըրտա տէրսլէրինի տէվամ իչին Մօսգուաեա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմիշլէր տիր:

—Վիէննատա մատմուազէլ Նէլլի Ճիալէնսքա նամընտա պիր գըզ գաթլ ճէզասընըն լաղվինի իլթիզամ եօլլու պիր րիսալէ թապ ու նէշր իյլէմիշ տիր:

—Գըպրըստան վիրուտ իտէն սօն խապէրլէր, օրատա պուլունան ասքէրին եիւզտէ եիկիրմի պէշինին սըթմատան խասթա պուլունմուշ, վէ կուվէրնէօր ժէնէրալ Վօլսլէյին, իլէթը մէզքիւրէեէ թութուլարագ պիր գաչ կիւն խարիճէ չըգմամաեա մէճպուր օլմուշ իսէ տէ, մուախխարըն էյիլէշիպ ատանըն թէքմիլ սէվահիլինի տէվր իչին պիր վաբօրա րաքիպէն հարէքէթ իթմիշ օլտուղունու պէեան իյլէեօր:

Ճէզիրէնին հալէա նէ գանօն իլէ իտարէ օլունաճաղը իլան օլունմամըշ տըր:

—Աթինա ղազէթալարը, Եունան սուլարընա իւչ գըթա Րուս մօնիթէօրլէրի վիրուտ իտէճէկինի պիլտիրիեօրլար:

—Իսթանպօլ պանգասը միւտիրլէրինտէն միւսիւ Գօրօնիօ ֆամիլեասը իլէ պէրապէր գըշը Բարիստէ կէչիրմէք իւզրէ էվվէլկի կիւն Վառնա վաբօրու իլէ Ցէրխատտէթտէն հարէքէթ իյլէմիշ տիր:

—Աթէնէքի վագաեը հիքեաեէ իտիեօրլար.

Կէչէն կիւն գատընըն պիրի գըզը իլէ պէրապէր Իսթանպօլա կէլիպ պազը էշեա սաթըն ալմագ իւզրէ Իսքիւտար իսկէլէսինտէն վաբօրա պինէր: Վաբօրտա էճնէպինին պիրի կիտիպ, պունլարըն թա գարշըսընտա օթուրուր, վէ վաբօր քէօբրիւեէ կէլէնէ գատար կէօզլէրինի գըզըն եիւզինտէն այըրմազ: Նակէհան եէրինտէն գալգըպ մէզպուրէ գատընլարըն եանընա կէլէրէք անլէրլէ սէօհպէթէ կիրիշիր, վէ պիր գաչ տագըգա պէօյլէճէ սէօհպէթտէն սօնրա, գըզըն վալիտէսինէ, գըզընա ալէագա իյլէտիկինի, վէ պինաէնալէյհ անընլա ազտը իգտիվաճ իթմէք իսթէտիկինի պէեան իտէր: Գըզ իլէ վալիտէսի պիր պիրլէրինէ իշմար իտիպ իշի անլատըգ պիթիրիրլէր: Էճնէպի ղաեէթ մէսրուր օլմուշ կիպի կէօրիւնմէքտէ իտի:

Վաբօր իսկէլէեէ եանաշըբ եօլճուլարըն ճիւմլէսի տէ քէօբրիւեէ չըգտըգլարընտա, գըզ պէյէնտիյի էլմասը ինթիխապ իյլէմէք իչին պիրլիքտէ գուեումճու չարշըսընա կիթմէլէրի իչին գըզըն վալիտէսինէ րէճա իտէր, վէ իշ պու թէքլիֆի գըզ վէ վալիտէսի թարաֆընտան հիւսնի սուրէթտէ գապուլ օլունարագ իւչիւ պիրտէն չարշը եօլունու թութ ալըրլար: Չարշըտա, գուեումճունուն պիրինէ կիտիպ, իֆատէյի մէրամ իթմէլէրի իւզէրինէ, գուեումճու էն կիւզէլ միւճէվհէրլէրինի մէյտանա գօր: Էճնէպի միւճէվհէրլէրտէն պիրինի ալըր, վէ գատընլարը տէլէքեանտա պըրագարագ քէնտիսի էլմասը տէյիրթէճէկինի վէ պիր գաչ տագիգէտէն ավտէթ իտէճէկինի գուեումճուեա պիլտիրիր: Գուեումճու պէքլէմէքտէն օսանարագ նիհաեէթ տօլանըրըճըեա գըբըլմըշ օլտուղունու անլաեարագ վուգույի հալի բօլիսէ խապէր վէրիր: Գըզ իլէ վալիտէսի թահթը թէվգիֆէ ալընմըշլար:

(Լա Թիւրքի)

ՔՍՐԱՐԸ ՀԻՆՏ

—87—

2

ԳԱՋԻԼԻՆ ԳՈՒԼԻՊԷՍԻ

Ճէլա պէօյլէ սէօյլէյիպ, գարֆընը մէօհիւրլէմիշ օլտուղու մէքթուպու Սօֆօտա ուզաթտը, վէ չէօյլէ իլավէ իթտի.

—Եավարտա պու մէքթուպու օգուտուղու կիպի, միւթհիշ սանա, խուսուսիլէ իքի կէնճ գըզլար հազըրընտա պիր թաղըմ սիւալ սօրաճագ տըր:

—Եա պինտէնիզ նէ՞ ճէվապ վիրէյիմ:

—Հիչ պիր շէյ սէօյլէմէ, վէ Թէաճճիպ ալամէթի կէօսթէր: Հաթթա սանա իտտա իթտիկի սիւալլէրի անլամաեօրսուն կիպի պուլուն:

—Էյի օլունուզ, էֆէնտիմ, ըճապընա կէօրէ հարէքէթ իտէրիմ:

—Պէնիմ սանա էմնիյեթիմ վար տըր: Հայտէ, Սօֆօ, պիր ան էվվէլ կիթ, վէ վապիֆէնի իճրա իտէրէք, չապուգ պանա խապէրլէր կէթիր:

Սօֆօ պաշընը էկէրէք օտատան տըշարը չըգտը: Պիր ազ սօնրա, հավլինին տէօշէմէսի իւզէրինտէ, պէյգիրինին նալլարընըն սէսի, վէ միւթէհավըլէն հայվանըն սիւրաթլա գօշմասը չամաթասը իշիտիլտի, վէ պիր ազ վագըթ ուզագլանարագ, պու շամաթա գայպ օլտու:

Պիզ, պունլարը պու հալտէ թէրք իտէլիմ տէ, կէլէլիմ Պէնարէսէ:

Պէնարէսին էն ֆագըր մահալլէսինին տար պիր սօգագընտա, Գաջիլին, պիր վագըթ կիւնէ նէհրինտէ գաեըգճըլըգ իտէն բէտէրինտէն մէվրուս օլարագ, պիր գուլիպէսի վար իտի:

Պու գուլիպէ հէր տիւրլիւ էշեայի իլէ տէշհիզ սուրէթտէ ինշա իտիլմիշ, վէ գամըշ եաբրագլարը իլէ մուհաֆազա գըլընմըշ օլտուղու հալտէ, խարապա եիւզ թութմուշ, վէ ֆուրթունա օլտուղու կիւնլէրտէ իսէ, տէլիքլէրինտէն ասլա պօշալըեօր իտի:

Վէ գարըսընըն ռախթ վէ րէզլէրի էօյլէ պիր հալէ կէլմիշլէր իտի քի, հէր քիմ քի պիր տէֆա եիթէճէք օլսա, մէզպուր գարըեէ աչըմիշ իտի: Պու գուլիպէնին անճագ պիր բէնչէրէսի օլուպ, պունուն տախի մահէլլինտէ գալմըշ օլմասը, միւճիզէ նէվինտէն պիր շէյ իտի: Պաղի գալան ճիհէթլէրի տէ պունլարա մանէնտ չէյլէր օլուպ, տիվարլարըն եըգըլմասը իչն, բէք չիտտէթլի պիր րիւզկեարա իհթիեաճ եօգ իտի: Վաաֆընը իթթիֆագ չու գուլիպէնին, ինսան ճինսինտէն հիչ պիր գօրգուսու օլմաեըպ, պաշըլըճա գօրգուսու հայվանըն չիտտէթինտէն իտի:

Զինքի գուլիպէնին վիրան վէ սէֆիլ հալի, անը ֆէվգէլատէ պիր սուրէթտէ խըրսըզլարա գարշը մուհաֆազա իյլէմէքտէ իտի: Վէ էն աճ կէօզլիւ խըրսըզ պիլէ, պու գուլիպէտէ տիշէ տօգունաճագ վէ եախուտ ճէպը կիրէճէք հիչ պիր շէյ օլմատըղընա էվվէլինտէն էմին օլուր իտի:

Ֆագաթ չօգ տէֆա պիր շէյին գաչիրէն կէօրիւնիւշիւ, ինսանը ալտաթըղը կիպի, պու կիճէ, մէզքիւր գուլիպէնին կէօրիւնիւշիւ տախի օ գապիլտէն իտի:

Զիրա եարը կիճէտէն պէրի, Ճօրճ Մալղօն իլէ Գաջիլ վէ Սթօբ, իւչ տէֆա, Թօմսոնի խապէթխանէսինին մուգաապիլ մահալլինէ կիրմիշլէր, վէ հէր տէֆա տախի ալթուն թօրպալարը թաշըմըշլար իտի:

Պու թօրպալար գուլիպէեէ կէթիրիլտիքճէ, Գաջիլին, գուրու օթ վէ սամանտան մաամուլ օլան եաթագը ալթընա եըղըլըր իտի, վէ մէրգումուն իւչ նէֆէր էշխասա նագլը քէլամ իյլէտիկիմիզ էնաատէ, պու սամանլըղըն ալթընտա, իւչ տէօրթ միլեօն նագըտ մէվճուտ իտի:

Իմտի, էկէր Պէնարէսի խըրսըզլարընըն օ խուսուստա պիր ազ մալումաթլարը օլսա իտի, քէնտիլէրի իչին իյի իշ վար իտի: Հալ պու քի խըրսըզլարըն պունտան ասլա մալումաթլարը եօգ իտի:

Հէր նէ իսէ, Ճօրճ իլէ Գաջիլ վէ Սթօբ, սօն սէֆէր սէյահաթլարընը իճրա իտիպ, վէ եէնիտէն ալթուն թօրպալարը կէթիրէրէք, էվվէլքիլէրին եանընա գօյտուլար:

Պու սըրատա Ճօրճ իլէ Սթօբ, աճըգտան վէ սուսուզլուգտան պիթապ օլտուգլարընտան, վէ Գաջիլին իսէ էլտինտէ հիչ պիր կէօնա երզագը պուլունմաեըպ, ֆագաթ, Նասըլ քի տէյիք, օ կիճէ ճափարնաթ եօրթուսու տէվամ իթմէքլէ, տիւքքեանլար վէ մէյխանէլէր սապահա գատար աչըգ օլտուգլարընտան, Գաջիլ տիշարը չըգտը, վէ պիր մըգտար նաֆագա իլէ ավտէթ իյլէտի:

Պիզիմ պու իւչ չախսըյար պէյնինտէ, հալ ու մէվզըճա պիւյիւք ֆարգ վար իտի իսէ տէ, մուխաթարա վէ իճրայի սաատէթ ճիհէթինտէ միւսավաթ իւզրէ պուլունտուգլարընտան, չարշարուգ պիրլիքտէ վէ գարտաշճա նաֆագալարընը եէեիպ, գարընլարընը տօեուրտուլար:

—Էյ օղլում, տէտի Ճօրճ Գաջիլէ, գարնըմըզը տօեուրտուգ, պիր ազ տա եարաճագ իշլէրիմիզ իւզէրինէ գօնուշալըմ:

—Սէօյլէյինիզ, էֆէնտիմ, իճապ իտէն ճէվապը վիրմէքլիկէ հազըրըմ, տէտի Գաջիլ.

—Արթըգ, տէվամ իթտի Ճօրճ, սէնին պանա գարշըլըն օլտուղունու, խաթըրըմա պիլէ կէթիրմէմ, չիւնքի պու կիճէ, պու խուսուստա, էօյլէ ֆէվգէլատէ իպաթլար կէօսթէրտին քի, չիւպհէսիզ հիչ պիր մահէլլ գալմատը: Վէ պիր արա Նասըլա իթտիկին պիր թագըլրաթըն աֆվընա մագ-

Սօն բօսթա իլէ կէլէն Էվրօբա ղազէթալարընտա կէօրիւլէն թէլէկրաֆլար տըր ·

Վիէննա, 10 սեպտ ·

Պանալուգատա պուլունան 36 ընճը ֆըրգա մէրքէզինտէն տիւնքի Թարիխլէ պիլտիրտիքլէրինէ կէօրէ, տիւշմէնին սաղ ճէնահը Տիլօզտա պուլունմագտա տըր ։

Տիւշմէն հէր Թարաֆտա չէտին էն մուգավէմէթ իթմիշ իսէ տէ, ըիւճաթլէ հարպ իթմէսէ մէճպուր օլմուշ տուր ։

Ղանէթ տէք պիր եօգուշտա քեային պիր գուլէ հիւճումլա զապթ իտիլիպ, տիւշմէն հէր Թարաֆտան միւնհէզիմէն ֆիրար էյլէմիշ, վէ Բիլեօղ հէմվալիսինտէ էրպապը գըհամտէն քիմսէ գալմամըշ տըր ։

Ավստրիալըլարըն Թէլէֆ վէ մէճրուհու 260 տըր ։

Սեպտեմբերին 8ինճի կիւնիւ Լէսգօֆչէտէ ավճը բէշթարլարըյլա 600 էրպապը գըհամ առասընտա պիր միւսատէմէ վուգուա կէլերէք, Պօշնագլար մաղլուպ վէ ըիւճաթա մէճպուր իտիլմիշ տիր ։ 0 կիւն Էօյլէտէն սօնրա, Բրօդ Պանիֆամանտա էրպապը գըհամ իլէ Մաճար Լանտուէրլէրի արասընտա պիր գարագօլ ղավղասը իտիլմիշ տիր ։

Տօպրիտէն պիլտիրիլտիկինէ կէօրէ, էրպապը գըհամ, սեպտեմբերին պէշինտէ վուգուա կէլէն մուհարէպէտէ 600 ղանաթ վէրմիշ տիր ։ Դարէնվաչ խանը իլէ Կրաշանիչէ արասընտա 6 պին էրպապը գըհամ վար տըր ։

Պանալուգա ճիվարընտա էհալինին սիլահլարընը ալընմասընա պիլա մուգավէմէթ տէվամ իտիյեօր ։ Սանգօվիչ տախի Թիւֆէնք բաթլաթմագսըզըն զապթ օլունմուշ տուր ։

Թրէպին Օսմանլը ասաքիրի մուհաֆազասը Կրավօզատան վարօրա իրքեապ իտիլմիշ տիր ։ Կաչգա մուհաֆըզլարը տախի Մէթզօվիչտէն իզ՚ամ օլունաճագ տըր ։

Իսթանպօլ, 8 սեպտ

Արնավուտլար իւչ ֆըրգանա Թագսիմ օլունտուլար ։ Պիրի Պօշնագլարըն իմտատընա, տիկէրի Եունանըլըլարա գարշը կիտէճէք, վէ իւչիւնճիւ Ռօտօբըլուլարըն մուավէնէթինէ կէլէճէք տիր ։

Պէրլին, 12 սեպտ ·

Բրէնս Կօրչագօֆուն Նուֆուզու ալ՚րէհէյի նիհաէտէ վարմըշ տըր ։ Գօնթ Շուվալօֆ, վագը օլան Թալէպինէ մէպնի ազլ իտիլտիյի իշիտիլմիշ տիր ։

Ռուսիա հարպիէ Նազըրը ժէնէրալ Միլութին գօնթլուգ իւնվանը ալմըշ տըր ։

Լօնտրա, 13 սեպտ ·

Սէրպէսիյէթ ֆըրգասը ղազէթալարը, լօրտ Պիգօնսֆիլտին, տէվլէթի Ալիէյի Թաղեիգ իչին բրէնս Պիսմարգ իլէ իթթիֆագ իթմէտիկինի Նազարը Թէէսսիւֆլէ կէօրիւեօրլար ։ Մուհաֆազայի հալը հազըր ղազէթալարը իսէ, Ինկիլթէրրանըն, տէվլէթի Ալիէէ հագգընտա իթթիխազ իթտիկի Թէտապիրի Թահսին իտիեօրլար ։

ԱՃԱՅԻՊ ՊԻՐ ՄԷՍԷԼԷ

Պիր գաչ այտան պէրու, հէր քէսին տիհանընտա վէ գալէմինտէ, պիր աճայիպ մէսէլէ վէ եախօտ լագըրտը կէզմէքտէ, վէ պիզիմ տէ Թէաճճիւպիմիզի մուճիպ օլմագտա տըր · չէօյլէ քի, Թիւրքիամըզտա իճրա օլունաճագ օլան իսլահաթը լազըմէ իչին, Պապը Ալի չալըշմագտա իմիշ, լայիհալար հազըրլանմագտա իմիշ, վէ Ինկիլթէրրա տախի տիւշիւնմէքտէ իմիշ, վէ Ինկիլթէրրա, պիր Նիւմունէ օլմագ իւզրէ, Էվվէլա Գըպրըս տասընտա իսլահաթա պաշլաեաճագ իմիշ, Ինկիլթէրրատան պիր իքի քիշի կէլիպ կէզէճէք իմիշ, վէ Ինկիլթէրրա սէֆիրի տախի պիր լայիհա գալէմէ ալմագտա իմիշ, վէ միւշարիլէյհ, մէզքիւր մէսէլէ հագգընտա, չու ղաթա չէօյլէ սէօյլէմիշ իմիշ, վէ պու ղաթա տա պէօյլէ պիր էֆքեար պէեան իթմիշ իմիշ, վէ չու եա պու բաթրիգխանէնին տախի ըէյի սիւալ օլունմուշ իմիշ, վէ եախօտ օլունաճագ իմիշ, վէ ղայրիհիւմ վէ ղայրիհիւմ, տէնիլմէքտէ տիր ։

Միլք տէվլէթի Ալիյէնին տիր, իճրա օլունաճագ օլան իսլահաթը Պապը Ալի իճրա իտէճէք, վէ քէնտի Թէպաասը իչին իճրա իտէճէք տիր, իմտի, պու պէօյլէ օլտուգտա, չունտան պունտան ըէյ ու էֆքեար սօրուլմագլըգտա վէ պէքլէնիլմէքտէ նէ՞ մանէա վար տըր, վէ չու եա պու պունա նի՞չին գարըշմագլըղա գալգըշմագտա տըր, վէ Պապը Ալի, էկէր իսլահաթ իճրա իտէճէք իսէ, նէ՞ հիքմէթէ մէպնի տիր քի, պիր քէրրէ հիչ տէյիլ իսէ պիր եէրտէ, վէ պիր մատտէտէ պաշլամամագտա տըր, նի՞չին Թէէննի վէ Թէըէտտիւտ էյլէմէքտէ տիր, նէյէ՞ վէ գանղի՞ չէյէ, վէ գանղի՞ կիւնէ պէքլէմէքտէ տիր · պուրալարընա պիր տիւրլիւ ագըլ էրմէքտէ տէյիլ տիր ։

Պունլարըն քեաֆֆէսի տախի, պիզճէ պօշ լագըրտըլար տըր · պիզ զաննիտէրիզ քի, Պապը Ալի, վագըա, իսլահաթը լազըմէյի իճրա իթմէքլիկէ հազըր պուլունմագտա տըր, լաքին, եալըըզ իքի խուսուս, Նիյէթ ու մագսէտինէ մանի օլմագտա օլտուղունտան, անըն պիր չարէսի իսթիհսալինէ մէշղուլ պուլունմագտա վէ պէքլէմէքտէ տիր · եանի, պիրինճիսի ատամ եօգլուղու, վէ իքինճիսի տախի բարա եօգլուղու տուր ։

Վագըա, պու կիւճլիւքլէրին իքիսի տախի տիւյիւք տիւր, լաքին, չարէսիզ տէյիլ տիր, եալըըզ պիր ղայրէթ վէ պիր ճէսարէթէ, վէ ալէլ խուսուս պիր Նիյէթի գավիէյէ մէնութ տուր ։

Պու պապտա քէնտի էֆքեարըմըզը, աճիզանէ վէ խալիսանէ պէեան իտէլիմ ։

Հէրքէս պիլիր քի, պիզտէ Նիզամ ասկէրի իճատ օլտուղունտա, Թապիաթիյլէ, էվվէլքի ասկէրլէրին էօնլէրինտէ չալըշմագլըգ ուսուլտէն պուլունան տավուլ վէ տիւմպէլէք չալընմասընտան, վէ էվվէլքի սիլահլար իչէ եարամասաղընտան, Իթալիատան միւզիգա մուալլիմլէրի վէ ալէթլէրի, վէ Էվրօբանըն սայիր մահէլլէրինտէն տախի Թալիմ ու Նիզամ մուալլիմլէրի վէ սիլահլարը ճէլպինէ միւբատ վէ միւսարաաթ օլունմուշ, վէ իչէ օ եօլտա պաշլանըլըպ, վէ եալընըզ օն պէշ եիկիրմի սէնէ տէվամ իտիլտիկինտէ, քէնտի ասկէրլէրիմիզտէն բէք ալէա մուալլիմլէր հասըլ օլմուշ, վէ էճնէպի ուսթալարըն բէք չօղունա իհթիեաճ գալմամըշ տըր ։

Թըպգը Թէրսանէ, Թօբհանէ, վէ Տարպխանէ իչին տախի պու պէօյլէ օլտուգտան պաշգա, սայիր մէքթէպլէր վէ ֆապրիգալար իչին տախի պէօյլէ օլմուշ տուր վէ օլմագտա տըր, վէ հէր տէվլէթտէ տէ պու պէօյլէ տիր, վէ պու կիւնքի կիւն Ռուսիա տէվլէթինին պիլէ եիւզ եէթմիշ սէնէ էվվէլինտէն քէնտի գըրալլարը պիւյիւք Բէթրօնուն Էվրօբատա կիտիպ կէմիճիլիք էօյրէնտիկինի, հէր քէս պիլմէքտէ տիր ։

Իսլահաթ ճիհէթիյլէ տախի, այնի Թարիգէ սիւլիւք իտիլմէքլիքտէն պաշգա պիր Թարիգ եօգ տուր վէ օլամազ, հէնուզ պիզիմ խալգըմըզտա, վէ Իսլամ Խրիսթիան վէ հիչ պիր միլլէթտէ իտարէ տէնիլէն իլմէ աշինա վէ միւգթէտիր, էկէր պու կիւնքի կիւն, էն ազը պին քիշի լազըմ իսէ, էն չօղու օն քիշի պիլէ եօգ տուր, չիւնքի պու տա իլմ տիր, վէ իլմլէրինտէ էն կիւճիւ տիւր, չիւնքի, սայիր իլիմլէրէ տախի միգտարի քիֆայէտէ աշինա օլմագլըգ լազըմ տիւր, տիմէք տիր քի, Էվրօբատա միւրաճաաթ իտիպ տէ, միւզիգաճըլար վէ մաքինիսթլէր, վէ սայիրլէր կիպի, միւտէպպիր ատէմլէր ճէլպ իթմէտիքճէ, վէ հիչ տէյիլ իսէ օն օն պէշ սէնէ էօյլէճէ տէվամ էյլէմէտիքճէ, իսլահաթը մաթլուպէնին պիր չիւպէսինի, վէ պիր ճիւզինի պիլէ իճրա իտէմէյիզ, վէ իճրա իտէմէտիկիմիզ չէօյլէ տուրսուն, էվվէլքի իսլահաթըմըզը տախի ղայպ իտէրիզ ։

Վէ պու չէյ, ասլա քիպր ու ազամէթ վէ ճէնապըմըզա Թօգունմամալը տըր, պիլմէմէք նէ գատար այըպ իսէ, պիլմէտիկիմիզի պիլմէմէք վէ էօյրէնմէք իսթէմէմէք իսէ, անտէն պին քէրրէ զիեատէ աեըպ օլտուղու միւսէլլէմ, պիլմէտիկիմիզի էօյրէնմէկէ չալըշմագ տախի զիեատէսիյլէ շանընը մէտհ ու սէնա վէ իֆթիխար տըր, վէ օն օն պէշ սէնէ սօնրա, միւզիգատա վէ սայիր խուսուսատա օլտուղու կիպի, էմրի իտարէ իլմինտէ տախի էհլիեէթլի վէ լիագաթլը Նիչէ միւտէպպիր ղաթլարըմըզ եէթիշէճէկինտէ, ասլա չիւբհէ եօգ տէյիլ տիր ։

Վէ բարա ճիհէթինէ կէլինճէքտէ իսէ, պիզ տէրիզ քի, էվվէլքի կիւճլիւք պիր քէրրէ տէֆ իտիլտիքտէ, անըն տախի պիրլիքտէ մահվ օլաճաղը պի չէքք տիր · պիզիմ բարասըզլըղըմըզա սէպէպ պաշգա պիր չէյ օլմայըպ, իլլա, սույի իտարէ տիր, եօգսա, պիր էյի իտարէ վէճուտէ կէթիրիլտիկինտէ, իւք կիւնտէն, տէվլէթին իրատընըն, եանի չիմտիքի խալգըն քիւճէսինտէն չըգմագտա օլան իրատընա, պէշ բարա զամ օլունմագտան էվվէլ պիլէ, եիւզտէ տէյիլ օն, եիկիրմի, օթուզ, վէ գըրգ էլլի, իլլա եիւզտէ պէշ եիւզ արթաճաղընտա, վէ գաբշըլըգ օլարագ մէսարիֆաթըն տախի, օնի Նիսպէթտէ էքսիլէճէկինտէ, ասլա իշթիպահ եօգ տուր. էմմա, պու տէտիկիմիզ, վիւքէլայի ֆիխամ հազարաթը ինանմազ իմիշ՝ պիզ գավիէն իտտաա վէ իթիգատ իտէրիզ, վէ խալգտա պունու իսպաթա միւգթէտիր տիր, մարիֆէթ վէ քէրամէթ, պ՚ր քէրրէ

հար օլտուն ։ Ֆագաթ պունտան սօնրա տախի, քէնտիմի իլգա իտէճէ[illegible]իմ գարանլըգ իչինտէ, պանա ըըզգ կէօսթէրիւ լէվլին, վէ սօրաճաղըմ սիւալլէրէ լաեըգըյլա ճէվապ վէրմէյինիզ ։

—Բէք էյի, էֆէնտիմ, էմրինիզէ մուվաֆըգ հարէքէթ իթմէքլիկէ հազըրըմ ։

—Պու կիճէ, Պօլչանի խըտամէթխանէսինտէ, բաշիպօզէլէր վէ սըրաճըմանլար Թարաֆընտան, հուզուրունուզտա ֆէվգէլատէ հիւրմէթ վէ ըիաեէթ օլունան եիւզիւ Նուգաապը գատըն, բրէնսէս Ճէլլա օլտուղունա, սէն տէ պէնիմ կիպի իգնաաթ օլմուշսուն, տէյի՞լ մի ։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ ։

—Միւմաիլէյհանըն եանընտա պուլունան ատէմլէրտէն պիրինի, բաժահ Տօրքալ Սահիպէ պէնզէթտին, տէյի՞լ մի ։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ ։

—Այչագ ճա ղալթ իտիլմիշ օլան բէտէրինին վուգուայի գաթլինէ, բրէնս իլէ բըրէնսէսին տախի հիսսէտար պուլունտուգլարընա ինանըր մըսըն ։

—Պէօյլէ օլտուղունա եէմին տախի իտէրիմ ։ Բրէնսէսին սիզէ գարշը ղավի ազիմ ղարէզ վէ ատավէթի վար իսէ տէ, պունուն սէպէպի նէ օլտուղու, պէնտէնիզճէ մալիւմ տէյիլ տիր ։

—Պէն սէպէպինի պիլիրիմ, տէտի Ճօրճ քէնտի քէնտինէ ։

Պաւէհտու Գազլի չէօյլէ տէվամ իթտի ·

—Հաթթա լօրտ Սինկլէթրընըն հուզուրունտա, սիզէ գարշը, Տօրքալա պէնզէճա իֆթիրալար իթտիրէն, պիզզաթ բըրէնսէս իտի ։

—Ա՛հ, պէն անըն էօյլէ օլտուղունա էմին իտիմ ։

—Վէ Նինէ միւմաիլէյհանըն էմրիյլէ իտի քի, տիւյիւք մէյտանտա վէ կանժ քէօբրիւսիւ իւզէրինտէ Թօրլանմըշ օլան գալապալըգ, բէտէր գաթլի մագամընտա սիզի բարչալամագ իսթէեօր իտի, Էհալիյի Թէշվիգ իթմէք իւզրէ, Սօֆօր վէ Փագիր պիր սաաթ գատար խալգըն իչինտէ տօլաշըրլար ։

—Էվվէթ, էվվէթ, սահի՞հ տիր, պէն պունու էվվէլինտէն անլամըշ իտիմ ։

—Հէլէ պու գատար տէյիլ ։ Սիզ Կանժ նէհրինէ աթըլտըղընըզտա, իւզէրինիզէ էնտախթ իտիլէն Թապանճանըն քիմին Թարաֆընտան աթըլտըղընը անլատընը՞զ մը ։

—Խա՛յըր,

—Իշթէ պու տա բրէնսէս ճէլլա իլէ պիրլիքտէ սէրայըն պաղչէսինտէ տուրմագտա օլան Տօրքալ Սահիպ Թարաֆընտան էնտախթ օլունտու ։

—Ա՛հ, մէլուն, ա՛հ, տէտի Ճօրճ գարիպ պիր Թէպէսսիւմ իլէ, սահիհէն մագրուրանէ հազզըմ վար տըր ։ Տօղրուտու չու գուվվէթլի տիւշմէնլէրիմին, պէնիմ գարշըմտա տիթրէմէլէրի, պէնճէ պիւյիւք պիր իֆթիխար տըր ։ Պէնիմ սաղլըղըմ, պունլարը տիւշարը իւմիտ ու էնտիշէ էյլէեօր, վէ անըն իչին հէր հալտէ վիճուտիմի տիւնեատան գալտըրմագ իսթէեօրլար ։ Նասըլ քի չու էօնատէ տախի, պէնի էօլմիւշ, վէ Նաշըմ իսէ, կանժըն տալղալարըյլա պահրը Օղիանօսա տօղրու սիւրիւկլէպ կիթմիշ զանն իտէրէք, բահաթ իտիեօրլար ։

—Էվվէթ, լաքին սիզ անլարէ եանըլմըշ օլտուգլարընը իսպաթ իտէճէքսինիզ, տէեու իլավէ իթտի Գազլի սէվինճլէ ։

—Ինշալլահ, տէտի Ճօրճ,

Պաւէհտու պիր աղ սիւքիւթտէն սօնրա, չէօյլէ իլավէ իթտի ·

—Գազլի, խանէտանըն պասըլտըղը, վէ պէնիմ վէ պիրատէրիմին նիշանլըլարըմըզըն գաչըրըլտըղը հագգընտա նէ՞ էֆքեարըն վար տըր ։ Պու տա բրէնսէս Ճէլլանըն Փէսատըյա տէյի՞լ մի տիր ։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, էվվէթ, օլ պասգըտէ շիւպհէ իթմէյինիզ ։

—Շիւպհէլի՞ միսին, եօգսա էմի՞ն մի սին ։

—Էմինիմ ։

—Ագըլընըզա պուլաշա՞գ մը էմինսին, եօգսա իսպաթլարըն վա՞ր մը տըր ։

—Էվվէթ, իսպաթլարըմ վար տըր ։ Էզճիւմլէ պիր իսպաթըմ վար տըր քի · · ·

—Նէ՞ տիր ։

—Գըզլարը գաչըրանլարըն ամիրի օլուպ, սիզին ըէֆիգլէրինիզ իլէ Թարաֆընըզտան իւզէրինտէ Թէլէֆ իտիլմիշ օլան Սամիր, բրէնսէս Ճէլլանըն էն սըրտաշ խատէմէսինտէն պիրի իտի ։

—Հագգըն վար տըր, Գազլի, վէ պու իսպաթըն բէք տօղրու տուր ։ Լաքին, եա՛ Բապպիմ, պու գըզլարը գաչըրմագտան միւրատլարը նէ՞ տիր ։ Աճապա բրէնսէս պու պիչարէլէրի նէ՞ եաբաճագ տըր ։ Իչթէ պու բասը խաթըրըմա կէլտիքճէ, ատէթա տիթրէեօրում ։

—Էֆէնտիմ, էմին օլունուզ, տէտի Գազլի չէտիտէն ։

—Նէ՞ կիպի ։

—Շէօյլէ քի, էֆէնտիմ, մատմազէլ Մարի իլէ մատմազէլ Էմմա տօղրուտան տօղրուեա հիչ պիր մուխաթարա Թահթընտա տէյիլ տիրլէր ։ Էկէր բրէնսէսին, պու կէնճ գըզլարա սույի գասըտ օլմուշ օլսայտը, օնլարը մահալլտէ գաթլ ու Թէլէֆ իտիլմէլէրինի էմր իտէր, քէնտինին միւթէասսըպ խըտմէթքեարլարը տախի իչպու էմրի խօշնուտիյէթլէ իճրա իտէրլէր իտի ։ Իմտի, էֆէնտիմ, միւսթէրիհ օլունուզ, կէնճ գըզլար սաղ տըրլար, վէ պիզ անլէրի Թէքրարըն պուլաճաղըզ ։

—Ինշալլահ, Փազաթ պու պիչարէլէրի Նէ՞րէտէ արամալը, վէ բրէնսէսին պունլարը հէփզ իթմիշ օլտուղու մահալլի, նէ՞ եէր իլէ պիլմէլի ։

—Մէրագ իթմէյին, էֆէնտիմ, պէնտէնիզ պու մահալլի պիլիրիմ ։

—Պի՞լիրմիսին, տիմէք պու մահալլի պանա կէօսթէրիրսին ։

(Տէվամի)

ճէսարէթ օլունուպ տա թէճրիւպէ իտիլմէքտէ տիր ։

Հալպուքի պիր քէրրէ իսլահաթ վէ էմնիյյէթ պաշլանըրսա, վէ իրթիքեապ, վէ խիեանէթ վէ ղատտարըլըղըն էօնիւ ալընտըղընտա իսէ, Թիւրքիամըզտա, մէէմուլին ի արիճինտէ սէրվէթ վէ սէատէթի հալ կէօրիւլէճէկի, չէմս կիպի աշիքեար տըր ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Շու աթիտէքի մէքթուպ, պիր տէլիգանըը գալէմինտէն չըգմըշ օլուպ, վէ խալգ տույղուսունա թէրճէմանլըգ իթմէքտէ օլտուղունտան, Ինճիլի Շէրիֆին շու «եթէ դոքա լռեսցեն քարինքս աղաղակեսցեն» քէլամընը տէրխաթըր իթտիրէրէք, վէ մէզքիւր մուգատտէս տույղուեու թահսին էյլէնէրէք, տէրճինէ միւսարաաթ իտէրիզ ՚

Խմբագիր.

Սեբաստիայէն գրուած մի ցաւալի նամակ ընթերցայ Ձեր ազատախօս Մանզումէի 3848 թուոյն մէջ և անհունս վիշտ զգացի նկատելով թէ այն միջոցին յորում բարեկարգութեանց խօսքերը կը շատնան, մեր հայրենակիցք գոնէ պահ մը, անդորրութեան երես տեսնելու տեղ կրկնապատիկ բռնութեանց կ'ենթարկուին, եւլ մը վայրենիներու երեսէն, որմէ կրնայ հասկցուիլ թէ որչափ յառաջդիմած ենք միջնադարեան ու ենիչերական օրերուն, միշտ զայրոյթ զգացած եմ, հարստահարութեան վրայ, բայց այս անգամ Հայոց նկատմամբ 'ի գործ դրուած խժդժութեանց մի աւելի պատշաճ բառ սահմանել հարկ է ։ Սեբաստիայի նամակը մի քանի անգամ ընթեռնլով լաւ նկատեցի թէ վայրենի ցեղը նոր կատաղութիւն ու նոր աշխոյժ ստացեր է վերջին պատերազմէն ի վեր, իւր քրիստոնեայ երկրակիցները չարչարելու մասին, չեմք կարծեր թէ այս ստահակները կրօնական նախանձախնդրութեան համար Քրիստոնէից արիւնը թափելու սուրբ եռանդով վառուած ըլլան, վասնզի հարկ էր որ այդ եռանդը նախ Ռուսաց վրայ փորձէին, երբ վտանգ կար հայրենեաց, ուստի ի՞նչ նպատակ կրնայ ըլլալ թշնամեաց դէմ գործի չծառայող ժանգոտած զէնքերը խեղճ ժողովուրդի մը վրայ դարձնելուն մէջ ։ Մի նկատելի կէտ կայ որ պէտք չէ վրիպի ի մեր աչաց, թէ վայրենիները լրագիր կարդալէ չեն ախորժիր, անոնք քննիչներու երեսն ալ չեն տեսնար, հետեւաբար մեր անէծքները մազի չափ ազդեցութիւն չունին այդ բարբարոսներու վրայ ։ Բայց հարստահարեալք Պոլիս կը հասցնեն իրենց ձայնը, գոնէ այս մի բարերարդութիւն է, կը մնայ գիտնալ թէ, նոցա բողոքները ի՞նչ արդիւնք կ'ունենան հոս. ահա խրոզութիւնը, Պատրիարքարան մի թագրիր կը ղրկէ Բ. Դուռը այս չարեաց առաջքն առնուլ խնդրելով, մերթ մեղմ, մերթ ազդու եղանակաւ, փառահաղուցին և մխիթարիչ պատասխաններ կ'առնուի և կը մնայ, Պօլսեցի Հայերն ալ իբրև օրուան նշանաւոր դէպքեր կը կարդան ամեն օր հարստահարելոց եղերական պատմութիւնները, երեկոյին ամեն խորհուրդ կը թաղուի մայրաքաղաքիս զուարճութեանց մէջ, մինչդեռ նոյն ժամուն թերեւս Հայաստանի խորերը դժբաղդ Ազգակիցներ կան որ կը կողոպտուին, կը սպաննուին բարբարոսաց մանիներու և լորախճանաց մէջ ։

Բայց հօս, հոն վշտակիր երիտասարդք են մայրաքաղաքում, և զայս գրողը մին է ի նոցանէ, որք Ազգի նախատինք եղող այս խրոզութեանց վերայ սակաւ ինչ խորհիլ պարտք կը սեպեն իրենց, իրենք կը ցաւին ազդեցութեան տէր Ազգայնոց և պաշտօնական անձանց անտարբերութեան վրայ, և մի գերբնական եղելութեան կ'ակնկալեն, որպէս զի մեր թշուառ Հայրենակցաց իրաւունք և արդարութիւն ըլլայ ։

Արդարեւ չեմք կարող չը զարմանալ, տեսնելով թէ հակառակ բազմաթիւ ու նորանոր հարստահարութեանց դէպքերուն, և նոր սկսած մեծ գաղթականութեան, վերջապէս մեր Ազգովին ունեցած ներկայ խիստ ցաւալի կացութեան հակառակ ոմանք և ի մասնաւորի կղերականք իրենց գլուխ ունենալով Ազգ. վարչութիւն, գեղեցիկ ու վարդայոյսեր կուտան մեզի մօտալուտ արդարութիւնը ուխտելով, արդեօք այդ մեծ դիցուհին Մասիսի կողմը ճանապարհորդա՞ծ է երբէք, երբ գաղթական հայերը առանց Ղովտայ կնոջ նման ետեւնին նայելու շարունակեն մեկնիլ Հայաստանէն, երբ արդէն բարբարոսներու ոըջ հայրենիքը տեսնէ իւր վերջին զաւակին գլխիկոր հեռանալը Արամեան տունէն, յայնժա՞մ միթէ արդարութիւնը պիտի գայ բազմիլ Մասիսի վերև, գուցէ հանդիսատես ըլլալու համար թէ վայրենիները ի՞նչ ախորժակով կը վայելեն իրենց դարեւոր կողոպուտները ։

Խմբագիր Տէր. ի սէր ազգասիրութեան որ մինչեւ հիմայ Ձեր սկզբունքը եղած է, հաճեցէք հիւրընկալել զայս իմ վշտալից գրուած ։

ՀԱՅԿ

1878 սեպտեմբեր 8
Պէօյիւքտէրէ

* * *

ԳԱԲԱԼԸ ՄԷՃԼԻՍ

Ծիւմաա իրթէսի նիւսխէմիզտէ, ճիւմաա կիւնիւ թէճէմմիւ իտէն ումումի մէճլիսին, բաթրիգ հազրէթլէրինին, խալգ նէզտինտէ սէօյլէյէմէյէճէկի պաղը մէգալաթ պուլունտուղունու իֆատէ էյլէմիշ իւզէրինէ, խալգ տիշարը չըգարըլարագ, գաբալը սուրէթտէ իճրա իտիլտիկինի պիլտիրտիկիմիզ սըրատա, էօյլէ պիր լագըրտըլըն պօշ վէ մուզիրր օլտուղունու, վէ գըրգ պէշ քիշի հուզուրունտա սէօյլէնիլէճէք չէյլէրինտէ, զաթէն էսրար գալմաեաճաղընը տախի պիլտիրմիշ իտիք, նասըլ քի սօնրատան մէզքիւր էսրարըն, էհէմմիյյէթսիզ շէյլէր օլտուղու, վէ պիզիմ կիպի չօգլարըն տախի իշիթտիքլէրի անլաշըլմըշ տըր, չէօյլէ քի, կիւեա բաթրիգ հազրէթլէրի, Ինկիլթէրրա սէֆիրիյլէ կէօրիւշտիւկիւնտէ, շու տէվամ իթմէքտէ օլան զուլում ու թէատտիեաթ վէ հիճրէթտէն տօլայը, պազը միրթէպէ սէրթ լիսան իսթիմալինէ մէճպուր օլմուշ իմիշ ։ Լաքին, պիզիմ անլայաբըլտըղըմըզա կէօրէ, ասըլ սէպէպ եալընըզ օ օլմայըպ, իլլա, չիմտիյէ գատար խըտմէթ իթտիկի իւմիտ վէ էֆքեարա գարշը օլարագ, պազը սէպէպլէր սէօյլէմիշ օլտուղունտան, թէպտիլի լիսան վէ էֆքեար ու իթիգաթ էյլէմիշ օլմասըն, խալգա պիլտիրմէքլիք, հէր նասըլ իսէ քիպր ու ազամէթինէ տօգունմուշ օլմալըտըր. Նասըլ քի քէնտի էֆքեար ու իթիգաթ իւմիտի հօճալըղընը վէ ավօգաթլըղընը իթմէքտէ օլան «տիրայու տիբլօմաթ» տախի, պիր ղազէթանըն սէօյլէտիկի կիպի պունտան պէշ ալթը այ էվվէլտէն պէրու, հէր նիյմէթի Ինկիլթէրրաեա պօրճլուեուզ վէ անըն գօլթուղունա կիրիպ, վէ անճագ օնա մուրաճաաթ իթմէլի, վէ տէրտիմիզէ տէրման պէքլէմէլիյիզ տէյի, գարնըը տիքէ տիքէ, վէ պօղազըը բաթլատա բաթլատա պաղըրտըղը թագտիրտէ, մէզքիւր մէճլիստէ իսէ, աւլաուեթանըզպ արլանմաեարագ, «պիզ հէր նիյմէթի, Ռուսիաեա պօրճլուեուզ» տէմիշ տիր ։

* * *

Թիֆլիստէ չըգարըլմագտա օլան Մշակտա, Էրզրումտան օգոստոս 21 թարիխլէ եազըլմըշ օլան պիր մէքթուպտա օգունտուղունա կէօրէ, Տէրսիմ տաղը Քիւրտլէրինին պաշը օլան Հիւսէյին Աղսի պէյ նամ քիմէսնէ, օրալարտա պուլունան Էրմէնիլէրէ գարշը պէտ մուամէլէ վէ հարէքէթլէրտէ պուլունտուղու սէպէպինտէն, հիւքիւմէթի Սէնիյէ ճանիպինտէն թաղեիգ պույրուլաճաղընը իշիթտիքտէ, թահթը թէպաիյյէթինտէ պուլունան եիւզ պին նուֆուս պիրլիքտէ օլարագ, պիզիմ քիլիսէյի գապուլ իթմէք, վէ պու թէտպիր իլէ մէզքիւր թաղեիգաթտան գուրթուլմագլըգ նիեէթինտէ իմիշ ։

Քէզալիք մէզքիւր մէքթուպտա օգունտուղունա կէօրէ, Վան, Էրզրում, Մուշ, վէ Տիեարպէքիր թարաֆլարընտա, իճրայի իսլահաթ իթմէք իւզրէ, ճանիպը Պապը Ալիտէն կէօնտէրիլմիշ օլան Ալի Շէվքիգ պէյ էֆէնտի, Էրզինկեանտա պուլունան Քիւրտ Իսմայիլ բաշա հազրէթլէրինտէն, Միհր Ալի տէնիլէն զալըմըն ատամլարընըն, Էրմէնիլէրէ իթտիգլէրի հագարէթլէրտէն տօլայը, չէտիտէն ճէզալարընըն թէրթիպ իտիլմէսինի թալէպ իթմիշ օլուպ, վէ բաշայի միւշարիլէյհ իսէ, օլ պապտէ րույի մուվաֆագաթ կէօսթէրմէտիկինտէն, պէյնլէրինտէ միւպաեէնէթ վէ պիրուտէթ հասըլ օլտուղունտան, միւմաիլէյհ Ալի Շէֆիգ պէյ, վուգույի հալի Պապը Ալիեէ արզ ու պէեան իլէ, Իսմայիլ բաշա ալէյհինտէ շէքեայէթ էյլէմիշ տիր ։

* * *

ԹԱՍՀԻՀ

Մանզումէնին 3846 ընճը նիւսխէսինին իւչիւնճիւ սահիֆէսի իւչիւնճիւ սիւթունունտա տէրճ իտիլէն «Հայք յԱրեւելս» նամ պէնտին 56ընճը սաթըրընտաքի «պարզօրէն» լուղէթի «պատշաճօրէն» օլաճագ տըր ։

ԻԽԹԱՐ

Քիրմասըը մէքթէպինտէ եալընըզ 20–25 չօճուգ պուլունուպ, վէ պէտա օն օն իքի եիւզլիւք գայմէ գատար մաաշ վիրիլէճէկի հալտէ, պիր հօճա իսթէնիլմէքտէ տիր ։

Պու հօճանըն վազիֆէսի Էրմէնիճէ քերականութիւն, Թուաբանութիւն վէ աշխարագրութիւն վէ շարադրութիւն իլէ Թիւրքճէ տէրս վիրմէք օլտուգտան պաշգա, կառավարիչսիզ օլարագ շակիրտանը իտարէ իթմէք, վէ բազար կիւնլէրի քիլիսէտէ տախի պուլունարագ, քէզալիք չօճուգլարըն հիւսնի հալ վէ նիզամընա տիգգաթ իթմէք տախի օլաճագ տըր ։

Էօյլէ պիր զաթ պուլունտուգտա, կիթմէք իչին լազըմ կէլէն եօլ մէսարիֆի տախի, մէքթէպ թարաֆընտան վիրիլէճէք տիր ։

Արզու քէշ օլան զաթըն, մապաամըզա խապէր վիրմէսի իխթար օլունուր ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ազգ. Վարչութեան Տնտես. Խորհրդոյ

Խասգիւղի եկեղեցւոյ սնտուկին 1877 տարւոյ ելեւմտից հաշուեցոյցը ըստ օրինի Տնտես. Խորհրդոյ ներկայացուցուած և անոր յար և նման մէկ օրինակը Թաղ. Խորհրդոյն յուղարկուելով հրահանգ տրուած է եկեղեցւոյ բակը կախել 'ի տես Թաղեցւոց ։

Հետեւապէս Տնտես. Խորհուրդն այսու պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւէր կը կարդայ պատուարժան Թաղեցւոց, որ սոյն հաշուեցոյցին վրայ որ և է բողոք կամ դիտողութիւն եթէ ունին, Թուականէս 21 օրեայ պայմանաժամաւ գրաւոր կերպով ներկայացնեն Տնտես. Խորհրդոյ ։

Սոյն պայմանաժամը լրանալէ եւ որ և է բողոք կամ դիտողութիւն անլսելի պիտի մնայ ։

8 սեպտեմ. 1878 ԿՆԻՔ
'ի Պատրիարքարանի Հայոց
Կ. Պօլիս

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ՆԱՐԱԳԵՏ Ե. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթաատա Բէնչչէմպիհ-բազարընտա
Ն. 41 Իբսի խանընտա

ԵԱՆՂԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

NORTH BRITIH AND
MERCANTIL
INSURANCE COMPANY
ՆՕՐԹ-Հ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ; ՄԷՐՔԷՆԹԱՅԼ.
Նամ Լօնտրա վէ Էտիմպուրկ եանղըն սիկուրթա գումբանեասը

		Ինկ. Լր
Ասըլ սէրմայէ		2,000,000
Իհտէնմիշ սէրմայէ	250,000	
Եանղըն չիւպէսինտէն հասըլ օլմուշ իհթիեաթ աքճէսի	1,040,744	1,290,744
1875 սէնէսինտէ սաֆի քեարը		917,178

NORTHERN
ASSURANC COMPANY
ՆՕՐԹՀԷՐՆ
Նամ Լօնտրա եանղըն սիկուրթա գումբանեասը

		Ինկ. Լր.
Ասըլ սէրմայէ		3,000,000
Իհտէնմիշ սէրմայէ	150,000	
Եանղըն չիւպէսինտէն հասըլ օլմուշ իհթիեաթ աքճէսի	380,000	530,000
1875 տէ Սաֆի քեար		351,000

Սահիպ իմզա քէնտուսինին, պալչատէքի իքի սիկուրթա գումբանեալարընըն ԳԻՐԼԷՇՄԻՇ աճէնթըսու նասպ օլունմուշ օլուպ, եանկըն սիկուրթասը իչին չօգ գօլայլըգլար վիրէպիլիր պիր հալտէ պուլունտուղունու, քէնտի պիր չօգ միւշթէրիլէրինէ, վէ իսթանպօլուն րաղպէթլու էհալիսինէ իլան իտէր ։

Մէզքիւր գումբանեալար, քէնտի տախիլի նիզամնամէլէրի մուճիպինճէ, սիկուրթաեա թուլթուգլարը էմնիյէլէրի, պէյնլէրինտէ թագսիմ իտէճէքլէր տիր ։ Եանղըն սիկուրթասը իչին վիրտիքլէրի գօլայլըգլար իլէ պիր չօգ իտ. եարմաեա միւգթէտիր տիրլէր ։

Շիմտիյէ գատար օլտուղու կիպի, Պէյօղլու վէ Գալաթա վէ Իսթանպօլ վէ ճիվար չէհիր վէ քէօյլէրտէ էմնիյէ սիկուրթաեա թութաճագ տըր ։

Ցիեաթ վէ սայիրէ հագգընտա մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրին, Գալաթատա Կըլավանի-խանընտա 5 նիւմէրօ մաղազաեա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի ։

Մէզքիւր գումբանեալարըն աճէնթըսու
Վ. Ռ. ՓՈՒԱՆ